

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 15603
Tarih: 07.12.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 07/12/2021 16:26
Sayı: E-120.10-
0924544

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

18 Kasım 2021 tarihinde Giresun Şebinkarahisar ilçesinde Nesko Madencilik AŞ'ye ait, atıklarının depolandığı flotasyon tesislerindeki havuzların patlaması sonucu açığa çıkan kimyasal maddelerin toprağa, su varlıklarına, tarım alanlarına, biyoçeşitliliğe, ekosisteme ve halk sağlığına verdiği zararların tespit edilmesi, bunlara kalıcı çözümler üretilmesi, Kelkit Çayı, Kılıçkaya Barajı, Suat Uğurlu Barajı ve Çamlıca Barajı'nda ağır metal ölçümleri yapıp sonuçlarının kamuoyu ile paylaşılması, halkın zehirli atıklar konusunda bilinçlendirilmesi, flotasyon tesislerinin yönetmeliklere uygunluğu yönünden incelenmesinin yapılmasının sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Meclis İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'nin su varlıkları, tarım alanları, yaşam alanları, biyoçeşitliliği, ekolojisi denetimsiz, bilimsellikten uzak yapılan sınır tanımaz madencilik faaliyetleri nedeniyle her geçen gün yok olmaktadır. Madencilik faaliyetlerine ilişkin ÇED Raporlarının usulüne uygun şekilde düzenlenmemesi çevre felaketlerine zemin hazırlamaktadır. 18 Kasım 2021 tarihinde Giresun Şebinkarahisar ilçesinde Nesko Madencilik AŞ'ye ait kurşun-çinko-bakır maden ocaklarında kullanılan siyanür atıklarının ve Giresun'un diğer ilçelerindeki madenlerin atıklarının da taşınarak depolandığı flotasyon tesislerindeki havuzlar patlamıştır. Patlamayla birlikte, cevher zenginleştirmede kullanılan kimyasal maddelerle kirlenmiş çamur, tesisin çevresinde bulunan Derebul Deresine karışmış, Kelkit Çayı üzerinde bulunan Kılıçkaya Barajı'na ulaşmış, Yedikardeş köyüne ait bahçeler kullanılamaz hale gelmiştir. Halk sağlığı için önemli bir tehdit oluşturan bu tür madenlerin atık bileşiminde siyanür, arsenik, antimon, bakır, cıva, çinko, kadmiyum, krom, kurşun, kükürt, demir gibi ağır metaller bulunmaktadır.

Jeoloji Mühendisleri Odası Trabzon Şubesinin bölgede yaptığı incelemeler sonucu maden işletmesinde üretim süreçlerinin durdurulduğunu, çevre felaketine neden olan atıkların temizlenmesi amacıyla öncelikle Derebul deresi sularının Kılıçkaya Barajı'na taşınımının engellenmesi amacıyla dere sularının hendek açılmak suretiyle başka bir noktaya drenajının sağlandığı, yine inceleme tarihi itibarıyla yaklaşık 4500 tonu aşkın atık malzemenin ise iş makinaları ile temizlendiği belirtilmiştir. Çok tehlikeli atıkları barındıran atık baraj yerlerinin yer seçiminde, jeolojik-jeoteknik çalışmaların uzman kişi ve kuruluşlar tarafından yapılması, Çevresel Etki Değerlendirilmesi Yönetmeliği ile Çevre Yeterlilik Tebliği, Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliği gibi mevzuat düzenlemelerinin katılımcı bir anlayışla gözden geçirilmesi gerektiği ve bu konuda eksikliklerin acilen giderilmesi çağrısı yapmıştır. Alandan temizlenen atığın 4500 ton olduğunun ne şekilde tespit edildiğine dair bir bilgi verilmemiştir. Adı geçen firmanın Kütahya Tavşanlı'da faaliyet gösteren Eti Gümüş İşletmesi'nin atık barajının da 2011 yılında Kütahya Simav'da meydana gelen depremde hasar gördüğü ve atık barajında yaşanan yırtılma sonucunda ağır kimyasallar taşıyan atıkların yeraltı ve yüzey suyu varlıklarını kirlettiği ve telafisi imkansız çevresel felakete neden olduğu bilinmektedir.

Kamuoyunun ve demokratik toplum kuruluşlarının yoğun çabaları sonucunda Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 4 Aralık 2021 tarihinde "Giresun'un Şebinkarahisar ilçesinde çinko ve kurşun cevher zenginleştirme faaliyeti gösteren işletmeye, çevreye verdiği

kirlilik nedeniyle “en üst sınır” olan 12 milyon lira idari para cezası uygulanarak işletme faaliyetten men edilmiştir.” Duyurusunu yapmıştır.

Siyanür maddesi, hidrojen siyanür (HCN), sodyum siyanür (NaCN) ve potasyum siyanür (KCN) gibi bileşikler halinde ya da serbest halde bulunur. Su yüzeyinde bulunan siyanür hidrojen siyanür formuna dönüşür ve buharlaşır. Siyanür yüksek konsantrasyonlarda toprak mikroorganizmaları için toksiktir ve yeraltı su kaynaklarına geçebilir. Siyanür havadan, içme sularından, topraktan ve toprakla temas eden cilt yoluyla ve siyanür bulaşmış gıdaların tüketilmesiyle insan vücuduna alınabilir. Siyanürün ölümcül sonuçları bulunmakta ve bir çok hastalığa da sebep olmaktadır. Siyanürlü atıkların toplanması, depolanması ve bertarafı oldukça uzmanlık isteyen riskli işlemlerdir. Avrupa Birliği, madenciliğin çevre üzerindeki etkileri Maden Atığı Yönergesi ve Su Çerçeve Yönergesi kapsamında, maden kaynaklı kirliliğin belli kurallara uygun olarak yönetilmesi gerekmekte, halk sağlığını ve çevreyi etkileyecek riskleri ortadan kaldıracak önlemlerin alınması gerekmektedir. Yönetmeliklere karşın, siyanürün su varlıklarını ve toprağı zehirlediği kazalar sıklıkla yaşanmaktadır. Dünya üzerinde geçtiğimiz 25 yılda 30’dan fazla büyük siyanürle ilgili kaza meydana gelmiştir. TTB Merkez Konseyi, TTB Halk Sağlığı Kolu ve Giresun Tabip Odası’nın yaptığı ortak açıklamada, bugüne kadar yöre halkı, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinin sözlü ve yazılı uyarılarının dikkate alınmaması sonucu çevre felaketine sebebiyet verildiği belirtilmiş ve siyanürün yanı sıra arsenik, kadmiyum, krom, kurşun, cıva bileşiklerinin, vücuda yüksek miktarda alındığında öldürücü olabildiği, kanserden, alerjiye, sindirim sistemi hastalıklarına, cilt hastalıklarına pek çok ciddi hastalığa sebebiyet verdiklerini ifade etmişlerdir. Flotasyon tesislerindeki havuzların patlaması sonucu toprak, bitki örtüsü ve su varlıkları bu ağır metallerle kontamine olmuş ve zehirlenmiştir. Kelkit Çayı’nın suladığı alanlarda bulunan tüm yerleşim yerlerindeki vatandaşların ağır metallerle ilgili uyarılması ve bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bakanlığın ilgili firmaya para cezası uygulaması ve işletmenin faaliyetten men edilmesi var olan çevresel ve halk sağlığı sorununa çözüm olmamaktadır. Şebinkarahisar’da flotasyon tesislerindeki havuzların patlaması sonucu açığa çıkan kimyasal maddelerin toprağı, su varlıklarına, tarım alanlarına, halk sağlığına, biyoçeşitliliğe ve ekosisteme verdiği zararların tespit edilmesi, bunlara kalıcı çözümler üretilmesi, Kelkit Çayı, Kılıçkaya Barajı, Suat Uğurlu Barajı ve Çamlıca Barajı’nda ağır metal ölçümleri yapıp sonuçlarının kamuoyu ile paylaşılması, halkın zehirli atıklar konusunda bilinçlendirilmesi, flotasyon tesislerinin yönetmeliklere uygunluğu yönünden incelenmesinin yapılmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmalıdır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	T. Hatimoğulları
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	G. Kılıç
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	K. Peköz
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	H. Eksik
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	O. Ersoy
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	N. İmir
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	A. Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. Kaçmaz
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. Tosun
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Öcalan
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan Işık
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Özen
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. Canbaz Kaya
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
19			
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	A. Kenanoğlu